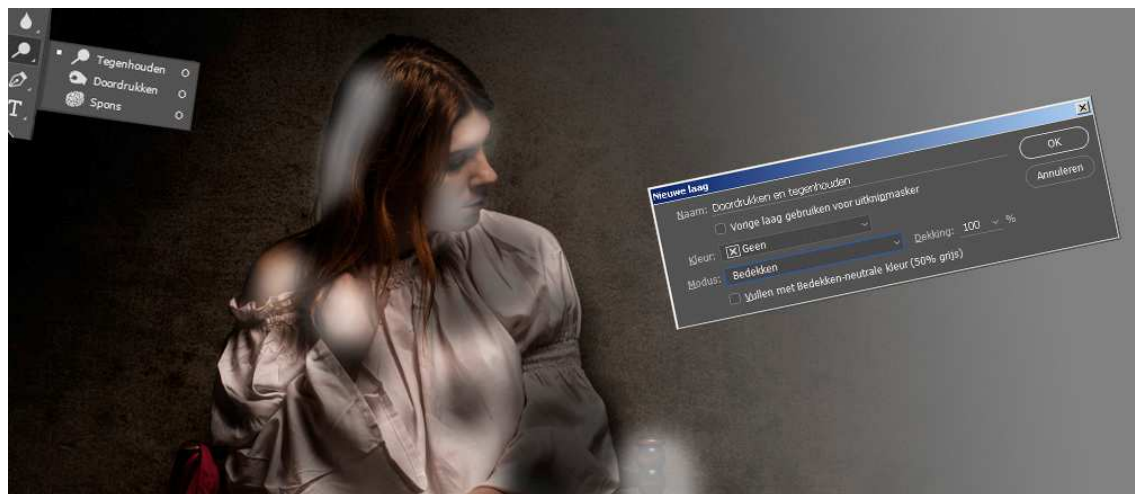

Doordrukken en tegenhouden in Photoshop

Het zijn twee termen die nog stammen uit de ouderwetse donkere kamer van de fotografie. Doordrukken en tegenhouden zijn echter nog dingen die anno nu ook actueel zijn en makkelijk in Photoshop accenten kunnen leggen op bepaalde punten.

Misschien veelal gebruikt in de portretfotografie maar ook in landschapsfotografie kan het bij luchten zeker interessant zijn.

Doordrukken en tegenhouden zijn krachtige gereedschappen in Photoshop en ze geven jou als fotograaf een mooie mogelijkheid om contrasten handmatig te vergroten. Of te verkleinen natuurlijk.

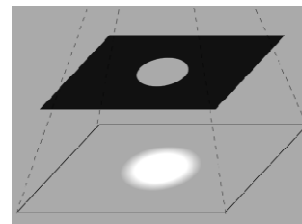
Theorie

Laat ik om te beginnen gewoon eens saai de theorie aanstippen. Natuurlijk mag je dit ook overslaan en meteen doorgaan naar het volgende hoofdstuk hoor.

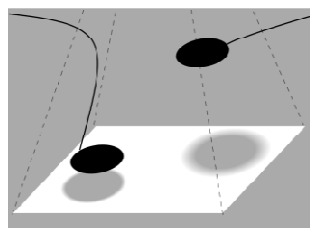
Zoals ik in de inleiding al vertelde is het een techniek uit de analoge fotografie van vroeger. Destijds had je een negatief wat uit de camera kwam en dit moest nog omgezet worden naar een positief; de foto die je in je handen had zeg maar. Om dat te bereiken moest er in de donkere kamer een nieuwe afdruk gemaakt worden waarbij je via het negatief een belichting maakte op een stuk fotopapier.

Doordrukken

Met doordrukken werd er meer licht op bepaalde delen van de foto gestopt. Er werd eerst een normale belichting gemaakt en vervolgens werd er een tweede belichting gemaakt waarbij er een papieren masker werd gebruikt. Op die manier kon je bij de tweede belichting nog meer licht op hele specifieke stukken toevoegen. Het doordrukken van licht zeg maar.

Zoals je op de voorbeeldafbeelding (bron: Wikipedia) ziet wordt bij de tweede belichting op een bepaald gebied in de foto nog meer licht toegevoegd. De gebieden waar je dit licht een tweede keer liet vallen, dat werd zeg maar veel lichter dan na de eerste belichting.

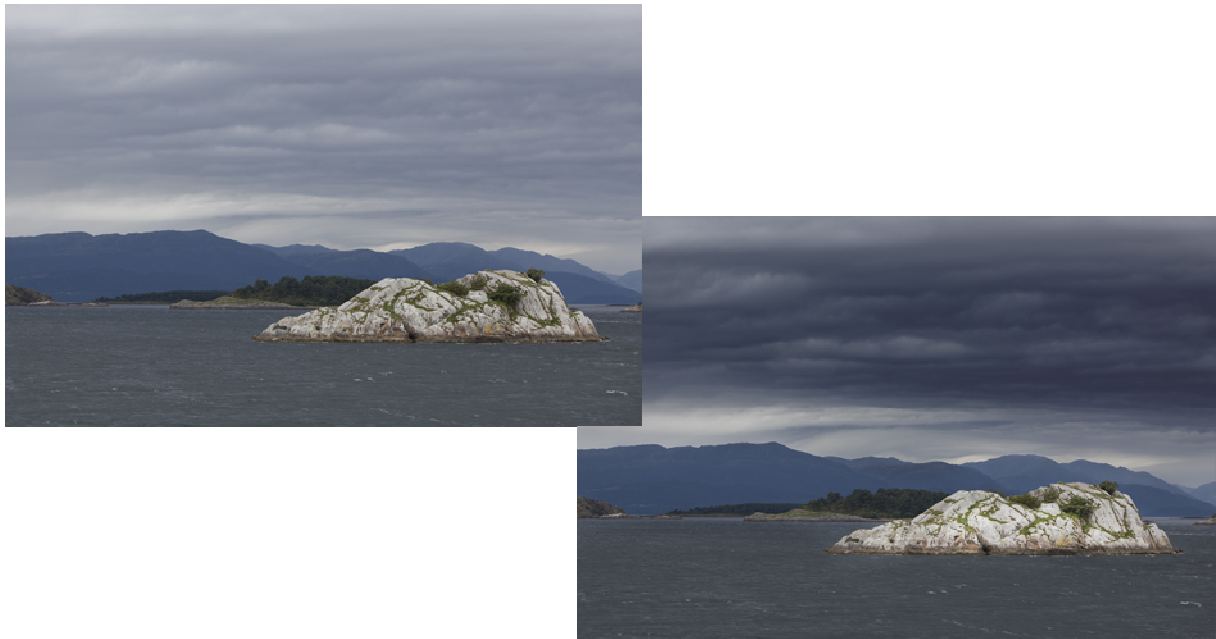

Tegenhouden

En met tegenhouden werd het tegenovergestelde gedaan. Er werd in de eerste belichting al juist minder licht op bepaalde delen van het positief toegebracht. Met allerlei vormen werd voorkomen dat bijvoorbeeld een stukje lucht net zo lang werd belicht als de rest van de foto. Je ziet hiernaast bijvoorbeeld op de voorbeeldfoto (bron: Wikipedia) dat er met twee vormen op een stukje op de belichte foto bepaalde delen donkerder gehouden worden.

FOTOJEROEN.NL

Om het eens aan te duiden met een voorbeeld. Want erover praten is één maar ik denk dat het met een foto veel duidelijker word.

In de linkerfoto het origineel. De rechterfoto is echter nabewerkt met doordrukken en tegenhouden. je ziet dat het witte eiland iets lichter is maar je ziet vooral dat de donkere delen, met name de lucht, veel donkerder is. Hierdoor word de foto, vind ik, veel interessanter om naar te kijken.

Goed en fout

Er zijn verschillende manieren in Photoshop om te kunnen doordrukken en te kunnen tegenhouden. D'r zijn goede manieren en d'r zijn foute manieren. Net als zoveel dingen in de fotografie.

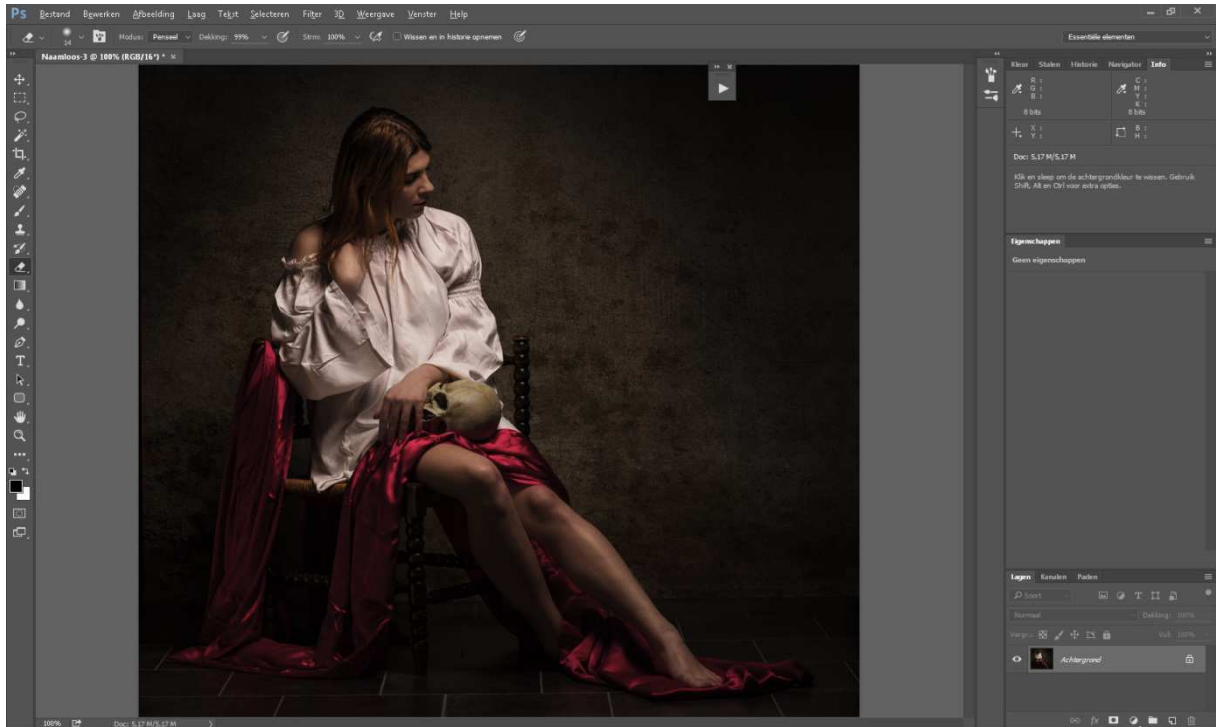

Standaard heeft Photoshop de gereedschappen dan ook in zich. Je vind ze onder de sneltoets "O" of bij de icoontjes zoals hiernaast. Laat ik even vooropstellen dat dit op zich natuurlijk prima werkt maar dit is eigenlijk de verkeerde manier.

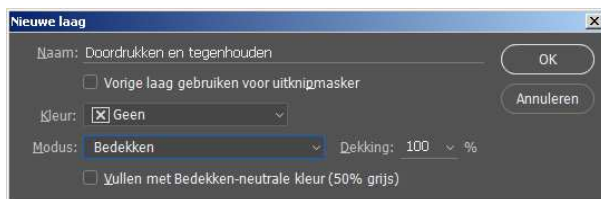
Waarom is dit verkeerd? Omdat je na verloop van tijd niet meer terug kunt. Je bent meteen bezig met doordrukken en tegenhouden in de originele laag van de foto. Als je vervolgens van alles hebt veranderd en de dag erna denk je dat je iets bent doorgeslagen, dan kun je nooit meer terug. Of je moet compleet opnieuw beginnen. En dat is natuurlijk niet wat je wilt. Je wilt een zogenoemde non-destructieve manier waarbij je later altijd nog in kunt grijpen om dingen weer terug te draaien.

Natuurlijk biedt Photoshop daar ook de juiste manieren voor en er zijn er uiteraard weer meerdere wegen die naar Rome leiden. Ik behandel ze niet allemaal. Wanneer je wat verder in Photoshop bent, dan heb je zelf misschien een andere manier ontdekt. Ik behandel hier een vrij eenvoudige maar snelle manier om door te drukken en tegen te houden op een manier dat je altijd nog terug kunt.

Doordrukken en tegenhouden in Photoshop

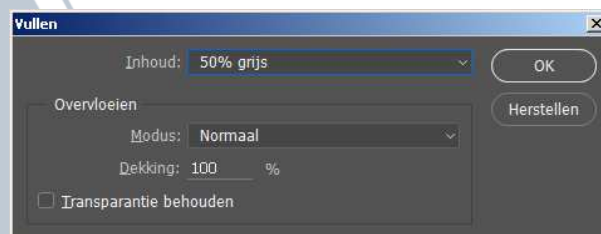

Hierboven de foto waarmee ik aan de slag ga in Photoshop. Het is in dit geval een vierkante maar je snapt dat het eigenlijk totaal geen bal uitmaakt wat je foto voor verhoudingen heeft. Gewoon eens een voorbeeld om te laten zien dat het ook anders kan.

doordrukken en tegenhouden, zie ook hiernaast. Je ziet ook dat ik de modus van de laag op *bedekken* heb gezet. Dit is belangrijk voor straks.

Deze laag moet gevuld worden met grijs. En niet zomaar grijs, precies het grijs tussen het absolute zwart en het absolute wit in. Dit is belangrijk. Dit heet dan ook midden-grijs of 50%-grijs. De rgb-waarden daarvan zijn uiteraard 128 per kanaal als je het wilt weten. Maar het kan ook sneller.

emmertje zou moeten gaan doen als je eerst nog de juiste kleur moet kiezen.

Wanneer je de foto dus hebt geopend dan kun je daar een extra laag boven op leggen. Dit doe je door op *ctrl+shift+n* te drukken (bij Apple natuurlijk de CTRL vervangen door het CMD). Je krijgt dan een venster waarin je het een naam kunt geven en in dit geval noem ik die

Door op *ctrl* en *F5* te drukken kun je een laag vullen. Zoals je hiernaast ziet krijg je dan een nieuw venstertje voorgeschoteld en daar kun je verschillende dingen kiezen. Zo is het mogelijk om de voor- of achtergrondkleur te kiezen. Maar ook 50% grijs in dit geval. Werkt vele malen sneller dan dat je dat handmatig met het

Vervolgens zie je dus dat de nieuwe laag gevuld is met een grote grijze massa. Je ziet dat in het lagenpaneel aan de zijkant. In de foto zelf zie je eigenlijk niets veranderen. Dat komt omdat de nieuwe laag gevuld is met 50% grijs en omdat de modus op bedekken staat.

Waarom? Omdat in de modus "bedekken" al het 50% grijs in een laag als transparant wordt gezien. Het zit precies tussen zwart (donker) en wit (licht) in en daarom doet Photoshop er niets mee.

Je kunt je nu bezig gaan houden met het doordrukken en tegenhouden door heel simpel op deze laag te gaan schilderen. Met wit ga je dingen lichter maken, oftewel doordrukken. En met zwart ga je dingen donkerder maken, oftewel tegenhouden.

Belangrijk dat je ook oplet dat je daadwerkelijk in deze laag schildert, anders gaat het mis. Dan ben je de veranderingen in een andere laag aan het toebrengen. Let er dus op dat de laag "doordrukken en tegenhouden" is geselecteerd. Je ziet, gaandeweg, in het kleine icoontje van de laag dat er donkere en lichte strepen in komen. Dit zijn je veranderingen.

Maar het lichter en donkerder maken doe je dus heel simpel met de tekengereedschappen. De zachte borstel is de juiste keuze. Liefst ook een beetje een grote en je moet de dekking niet op 100% laten staan. Op die manier kun je subtiel in de grijze laag gaan tekenen om dingen door te drukken of tegen te houden. En is het niet licht genoeg bijvoorbeeld, dan kun je ergens meerdere keren overheen tekenen.

Maak je een foutje? Dan kun je met een 50%-grijze kleur de dingen weer ongedaan maken.

Uiteraard kun je ook twee grijze lagen maken; eentje voor het doordrukken en eentje voor het tegenhouden.

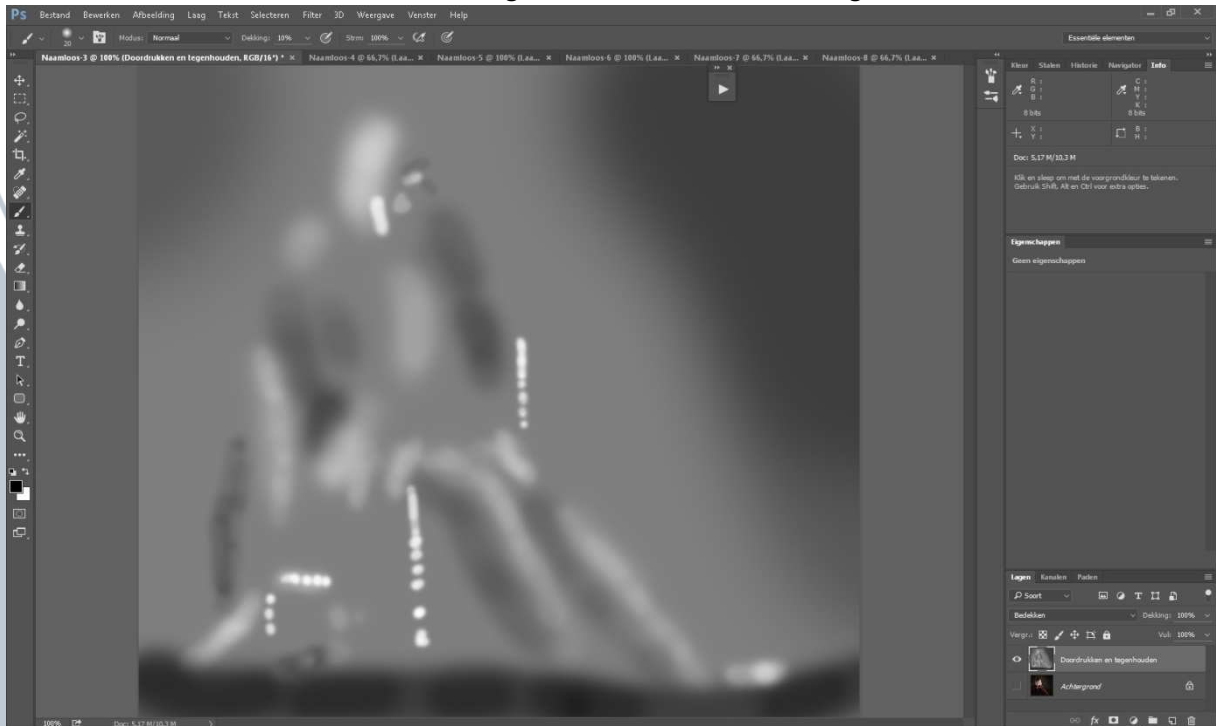
Zo simpel kan het soms zijn.

Uiteindelijk ben je op een bepaald moment klaar, zoals hierboven te zien is. Je ziet dat ik een hoop kleine dingen heb gedaan maar ook dat ik bijvoorbeeld de rechterbovenhoek donkerder heb gemaakt. Je kunt het dus gebruiken voor subtiele veranderingen maar ook bij grotere aanpassingen in je foto.

Duidelijk is ook dat alles dus op een extra laag boven de bestaande foto is gebeurd. Voordeel is dat ik dus later nog dingen aan kan passen als ik niet helemaal tevreden ben.

Misschien is het wel leuk om alleen de laag met het doordrukken en tegenhouden te laten zien:

FOTOJEROEN.NL

Je ziet het grijs waarin in Photoshop niets is veranderd. Daarnaast zie je lichtere stukken in de laag en ook donkere. Deze tinten hebben wel invloed op de foto. Waar het lichter is, zal de foto lichter zijn en waar het donkerder is, daar zal de foto ook donkerder worden.

Goed is bijvoorbeeld te zien dat alle reflecties van het licht op het houten stoeltje nog even zijn aangezet. Net even wat lichter en daardoor sprankelender gemaakt. Daarnaast ook goed te zien dat bijvoorbeeld de vloer wat donkerder is gemaakt.

Je ziet wel dat alles met een erg zachte kwast is gedaan. Doe je dit soort dingen met een harde kwast, dan ga je strakke lijnen terugzien in je foto en ben je niet meer zo subtiel bezig.

Tot slot nog even het uiteindelijk resultaat. Linksboven het origineel en rechtsonder de bewerkte versie.

Bedenk allemaal wel dat het doordrukken en tegenhouden een tijdrovende klus kan zijn. Het gaat echt om subtiele veranderingen en je kunt qua details ontzettend ver gaan. Het komt soms ook best secuur.